

Naša Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 1 for.; razmjerno za pol god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan carovine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nosloga sve pokrvari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaju po navadnoj cjeni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepochpisani se dopisi nepochitavaju. Dopisi se nevrataju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Piazza della Dogana N. 1 Scala II.*

Godina IV.

U Trstu 16. Junija 1878.

Broj 12.

Pogled po svietu.

U Trstu 15 lipnja.

Ovo prošlih petnaest dana odlikuje se tim, što su našu prestolnicu i našega cara pohodili visoki slavenski gosti. Od prvoga najmo do sedmog tek. mjeseca boravljahu u Beču ruski car Aleksandar sa sinom, prestolnim nasljednikom, sa knezom Gorčakovim, svojim carevinskim kancelarom i sa mnogobrojnom drugom pratnjom. Ovdje, nalazlo se tom prigodom u Beču i Nikola, knez crnogorski. Mislilo se, da će doći i Milan, knez srbski, al se nevidje. Naš car, koji i sam vlada skoro nad dvadesetimi milijuni Slavenah, dočekao je najsrdačnije to slavensko goste, a i Njemei bečani i njihove novine su im se naradovala, akoprem u ostalom nisu nikad i nigdje rade silnomu slavenskomu plemenu.

Sad je uprav dvadeset godina, što se bilo razvrglo staro rusko-austrijsko prijateljstvo. Od ono doba je Austrija mnogo pretrpila i mnogo jada i čemera pogutnula. Pa, vidjeć onaj dolazak i ovaj doček, nekogi nagadjaju, da bi se moglo opet nadovezati ono nekadanje prijateljstvo, koje je i Austriji i Rusiji mnogo koristilo. No drugi vele, da su se vremena promijenila, pak da to nije moguće barem dotle, dokle se Slavoni u Austriji neizjednače s Njemei i Magjari. Za njemačkoga se cara čuje, da nešto doći u Beč, a nezna se zašto.

U Beču se još jednako novčano banke ruše, mladi i stari Njemei još jednako u novinah mod sobom kolju, a svi i svuda u cijeloj Austriji neumorno pripravljaju za buduću izbore. Ugarski si pako parlament razbija glavu, odkud će i kako smoci novce, što mu zemlji treba preko njezina dohodka. Ugarsko-hrvatska nagodba kao da je gotova. Što prije hoćemo točno doznati, na čem se ostalo. A dotle nije u vrijeme, ni kuditi ni hvaliti novih stečevinah.

Izvan naše carevine je najkrupnija novost ta, da su Italija i Njemačka sklopile medju sobom nov savez. Reč bi, da jih je na to nagnala promjena stvarih u Francuskoj, gdje Mak-Mahon republikci oštro krila pristrizuje, približujući se s druge strane crkvenoj stranci. Od te se stranke mnogo boje u Italiji i u Njemačkoj, jer je tu i tamo mnogo jača, nego li se misli. Tim je ovaj savez u prvom redu naperen proti katoličkoj crkvi. Nego Bismark nepozna crkve, ako misli, da će ju ni ovako ni onako smrviti.

Par iskrenih rieči.

Iz Istre.

Naš se u Istri narod još jako pomalo sa sna budi. Vrieme teče, al kod nas neostavlja za sobom ništa, van svo to veću tugu i žalost. Kod nas još malo tko pozna važnost izborah občinskih, a još manje važnost izborah pokrajinskih i carevinskih. Kod nas su još riedke one občine, u kojih nevladaju po svojoj volji dvojica trojica Talijanah, il Talijanah. Kod nas su skoro posvud škole talijanske, akoprem jih mi plaćamo, pa akoprem bi po zakonu imale biti narodne. Kod nas kmet još i danas misli, da je sveto evangjelje ono, što reku i kako reku tako zvane velade. Kod nas se još malo tko diči i ponosi svojim imenom i svojim plemenom, a na stotine i stotine njih se diči i ponosi svojim odpadničtvom i

svojim izdajstvom. Kod nas se sviet strašno muči i trudi, pa sasvimtim neizmierno strada i trpi. Jednom besjedom, kod nas nije još narod ni s daleka zadahnjen živim duhom prosvjete i napredka, nego ga još jednako guši i davi zadašljiva patušina njegove stare pospanosti i mrtvila.

Tko je tomu kriv?

Tomu je krivo i ovo i ono, a najviše ono nekoliko nas, koji smo progledali i spoznali, da bi našemu narodu moglo i moralo biti i ovdje mnogo ljepše i bolje, nego li ma je to sada; pak sasvimtim, jedni poradi ovoga uzroka, a drugi poradi onoga, držimo križem ruke i muške gledano, kako nam narod gine i propada! Taj nemar i to neuhajstvo treba da prestane, ako nećemo, da naš na našu dušu pada pred Bogom i pred ljudi težka odgovornost za sadašnju i buduću buduću sreću naroda, koji nas je na svojom krilu odpjestovao i odgojio. Jor, tko drugi da misli i skrbi za ovaj narod nego mi, koji smo iz njega potekli, kad on sam nezna još ni misliti ni skrbiti? To je naša sveta dužnost, kao što je dužnost otčina i materina, odgojiti i na nogo postaviti svoju najaku dječicu. Na taj način su se digli i neprestano dižu i napreduju i ostali narodi. Na taj dakle jedini našu moru se dići i napredovati i naš. Ugladajmo se u naše susjede Talijane, kako oni misle i skrbe za svoj u Istri narod, akoprem nije u ničem bolji od našega. Pa za što da nebude i nam drago, što je njim milo?

Al ovo, nekogi od nas vole, da nas je malo, koji smo progledali, pak da što možemo učiniti tolišni, u tolikom mrtvilu i proti tolikim protivnikom!

Istina, malo nas je, al mjesto da ludo dangubimo, treba da naš zato postostručimo svoju skrb, i napremo što jače sve svoje sile. Malo nas je, al nas je bilo i manje, dapače i nekoga; pa tko je pozvao nas na ovaj mučni al dični rad? Jelte, da nekoga je pozvala ova, a nekoga ona prigoda; jelte, da nekoga ova, a nekoga ona plemenita duša? Ako nas je dakle malo, a mi bodrimo, budimo, nutkajmo, pišimo, govorimo, šapćimo, nečimo svjetujmo, nagovarajmo, prošimo, molimo, zaključajmo — svoje znanee i neznanee, svoje prijatelje i neprijatelje, svoje bliže i dalje susjede, da nas bude više, pak će nam bit laglje. Više puti je dosta jedan jedini čovjek, da cielomu narodu pamet otvori i razsvjetli, a sree užge i razpali. Dapače, velike se misli i liepe i korisne stvari neporode nikad nego u jednoj jedinjoj glavi; pak sva zasluga ostaloga svieta stoji u tom, da ju shvaćaju iliti razumiju i znaju krepko i odvažno za njom hoditi. Naš je cilj plemenit i Bogu drag. Naš je cilj, povratiti našemu u Istri narodu njegovo čovječje i državljansko dostojanstvo, na temelju pravde i pravice, na temelju prava i zakona. Jest, naš narod još na mrtvo spava; al da nespava, nebi nam ga trebalo buditi. Jest, mi imamo u tom mučnom poslu mnogih i svakojakih protivnikah; al da jih neimamo, nebi nam se trebalo boriti. A što je na svietu plemenitije i uzvišenije od borbe za pravednu i svetu stvar?

Nego ima nas i koji vele, da je naš u Istri narod produboko pao, pak da ga već nije moći svratiti na pravi put.

Koji tako umuju, nepoznaju našega naroda ni one svemogućee sile, kojom istina i pravda prodiru u njegovo sree. Svaki narod na svietu ima nekoje osobito svojstvo, a naš ima to svojstvo, da ljubi istinu i pravicu više, nego ikoji drugi. Naš je narod bistar uma; plemenite čudi i počtena sree

Njemu netreba nego iskreno razjasniti i razložiti, kako stvari stoje i prstom pokazati, što je pravo i što krivo, što liepo i što grdo, što korisno i što škodljivo: pak će sam uzplamtiti, sam na noge stupiti, sam svojoj sreći ugadjati, sam se svakoj pogibeli ugibati i u svojih odlukah tako visoko uzletiti, da ga već neće bit kadra stići baš ničija zloba. Nije li bio i drugud sanen i mrven ovako i još gore, nego li je kod nas? Pa nije li ga neumorno nastojanje milosrdnih rukah probudilo, oživilo, izliečilo, okriepilo i na svoje noge postavilo, da ga je sad milota gledati? A što se je drugud postiglo, za što da se nepostigne i kod nas?

Jest, i to i ostalo bi se dalo i kod nas postići, samo da nisu nekogi od nas plašljivi i bojazljivi. A plašljiv čovjek nije i neće nikad ništa dobra i velika učiniti ni za sebe ni za drugoga. Pa ako ista na svijetu, to se plašljivost nepristoji ljudem, koji hoće da budu muži i za muže držani. A tko toga neće? Neka svaki od nas dobro zapamti, da mužko sreće svijetom vlada, a kukavica mora svagdje da sluša i služi. Neg otkud ta plašljivost? Otkud, što se mnogi od nas truda boje, a mnogi drugi ueshvaćuju silu i moći zakona, pa poradi toga ni silu i moći pravica svojih, ni svojega naroda. Koji se truda boje, s takvimi nije vriedno govoriti. A oni drugi neku zuaju, da su u Austriji po zakonu svi ljudi i svi narodi jednaki, pa što je tu ikomu prosto i slobodno, da je to prosto i slobodno i njim i njihovu narodu. Kod nas u Austriji moraju se svi zakonu pokoriti: seljac, gospoda, plaćitelj, ministar, pak mu se pokori i sam cesar. Toga radi, tko se kod nas zakona drži i po zakonu radi, neima se bojati baš nikoga; jer ona oblast, koja je postavljena, da brani zakon, postavljena jest, da brani i njoga od svake napasti. Još mi je dodati, da zakon nerazlikuje med svećenikom i svjetovnjakom, kuko su to hotjeli nekogi, da razlikuju kod nas u Istri, volcć, da se pop nesmiije pađati nego u orkvene stvari. Pop je državljani, kao i svaki drugi; on je dandanas podvržen svim plaćilom i samoj soldatiji, kao svi ostali. On dakle ne samo da se može, nego i mora pađati u svjeske stvari, najmo kad ima ljudih, koji bez srama i straha i bez svakoga obzira zavadjaju i zasljepljuju neuk puk, da ga u svoje mreže uhvata.

Ja zuam, da je našem narodu iskrenost i ođitost mila, u kojem se god tko stališu nahodio, zato sami govorio ovako iskreno, otvoreno i odkritosrčno. A govorio sam u tu svrhu, da se svi popravimo, obrabrimo i ozbiljno primimo posla, što nam ga je u Istri Bog namienio. A nemogu, da bolje svršim, nego riećmi nekoga Ingleza, koji ovako piše: „Kad ti je Bog dao, da si namislio postići nešto liepa i plemenita, neka te neustraši nikak trud ni muka; jer ako ti se u tom poslu i sto puti srce okrvavi, znaj, da mora doći tvoje vrijeme, da mora udarati tvoja ura. Napred dakle, junački sine! Tvoja nagrada nefali, ti ćeš postići, što želiš!“

POVIKA.

kako treba postupati s marvom (živinom) da neoboli. i što ima učiniti gospodar, kad mu oboli.

(Konac.)

Pedepse, koje čekaju svakoga, koji zakone glede kuznih bolestih nevrši.

Kazneni zakon u §§. 400—402 odlučuje, kakva pedepsa čeka svakoga, koji nevrši ono, što je glede živinskih kugah zapovjedjno.

Ako se i liepo u kojem kraju, il u našem susjedstvu živinska kuga nenahodi, ipak navedeni zakon zapovieda, da se županu uvjek oznani, kad koja nutarnja bolest živinu napade. Ako bi pako komu gospodaru više glavah oboljelo, sva se njegova živina ima zaprijeti u posebnu staju, ondje napose hraniti, dok se neuvidi, da nakom cielih 10 danah nije se već med njom nijedna bolest pokazala. Bolna se živina s drugom susjedskom živinom nesmiije na pašu goniti. Oni, koji bi proti toj zapovjedi radili, imadu se zatvorom od 1—3 mjesca danah pedepsati; ako se pako bolest dalje razširi i veću

škodu naredi, radi toga, što je bolna živina zatajena bila, il jer se zapovjedi ovršile nisu, krivac se tada na još toliko vremena zaprijeti ima, a po okolnostih i na oštra tamnicu osuditi.

Ovakvom se pedepsom takodjer kazni: 1. svaki, koji, bilo ma u kakvoj mu drago bolesti med živinom, kakvu bolnu živinu zataji liečniku, koji bi od poglavarstva poslan, il pa odmah, kako bi oznanjeno, da živinska bolest postoji, neovršiti prepise, koji su prepisani glede orknuće, kanoti i glede okužene il jošte zdrave živine, nahodili se ti prepisi u zakonu u obće, il po prigodi u kakvoj posebnoj zapovjedi. 2. svaki, koji u vrijeme živinske bolesti, očito il kriomice bolnu živinu, meso, dlaku, maslo, kožu, loj, il što drugo od govedje živine, zdrave il bolne, ubite il orknuće, iz sumljivih krajevah kupuje, takve stvari u neokuženih krajevah prodaje, il pa za svoju potrebu vozi. 3. svaki, koji živinu iz okuženih krajevah preko medje u zdrave krajeve goni, pa ta živina, po tom, što je u posebnoj staji zaprta bila, u vrijeme deset danah oboli bolestjom, od koje životinja u onom kraju boluje. 4. napokom svaki, koji bilo mu kakvo kuse iliti komade (meso il što drugo) govedje živine potajno kamo pronaša, pak se dozna, da je to od potajno ubite živine.

Jednaka pedepsa čeka i svakoga šupana, koji kotarskoj oblasti nejavli, da su po 2 il 3 živinčeta u jednoj staji il u jednom mjestu u vrijeme jednoga tjeđna obolila.

Tko pako zakono protiv turskoj govedjoj kugi prekrši, toga čeka teška kazna do 500 for. il dotvaromjasodni zatvor, a vrh toga treba, da i škodu drugim ljudem učinjonu plati.

Trubljansko „Novica.“

FRANKLIN.

(Konac.)

Franklin uđao, kako se ugodno sniva (sanja): a to je, ako se čistom savješću i dušom u postelju logne. Priporučio je najjećeniju svieću, a to je, hitro leći i hitro ustati. On je iznašao i ognieća, što njegovo imo nose: koja najmo malo drvalh trebaju, a mnogo griju. Kazivaše svojim zemljakom, kako djeteljina žesom ugnojena bujno raste, nu nehotovši ga oni slušati, posije djeteljina tako, da se je vidilo napisano: „Ova djeteljina je žesom podgnojena!“ A ta slova se čitaju još dandanas u bujnosti trave.

Potožkoća nepoznata čovjeka visi od prvog koraka; ostalo nadojde samo po sebi. Do mala izaberu Benjaminu zastupnikom Pensilvanske skupštine, u potom poštarskim ravnateljcem: u državi, gdje bijaše skoro sve ledina, trebalo baš takovih muževah, koji naumiše svo izkusiti, pa tražiti što više koristi, a manje stoji! Benjamin osnovu čitateljsko društvo, društvo vatrogasiteljah, društvo dobrovoljnikah, da štite proti Indijancem domovinu: pokazā vrlost sakupljanja malenih i neznatnih silah za postignuće velikih uspjehah.

Inglezka i njezino naselbine strašno se zavade, jer ove zahtjevahu, da se poštuju njihove pravice i njihova sloboda. Franklina pošalju u London, da izvojuje pravice svoje zemlje; i upoznavši bolje ljude i postlove, zavriedi poštovanje i slavu. Nebijaše ma na umu podnećivati razdor, dapače vazda tražijaše mir i sporazumljenje; zato ga možda i nazivahu malodušnim natražnjakom, kako se to zbiva kod ljudih niže vrsti; liberalcem bio je realist, realistom pak republikanac, budući je jako lahko takovimi se naslovi šalio! Ali kad dozadljiva strpljivost opravda revoluciju, oto na kornila Franklina, koji se staraše, da njegovim zemljaci steku imo poštenih, pravednih i mirnih ljudi, — pravo sredstvo za izniet na vidjelo krivica tlačiteljah.

Držati se umjereno za oprieti se neprijatelju na bojuom polju, nego predržnuti se prijatelja neljubiti. A Franklin ju zasluži, opominjujuć vazda na mir, nu pri tom vavjek pripravan, preprićiti sa svojimi građani navaljujuću silu. Nebijaše vliešt vojevanju, nu bio je potrebit vieću u dogovaranju za razširiti ustanak, za uđvrstiti ga slogom, dok nebude neodvrietost njegove države pripoznana.

Francezka je odobravalu ameriku slobodu, a Franklin se znao uvući med filozofe i sklonuti njih i franceski dvor, da poduzme vojsku. Sloboda republikanska pobiedi, osnuju se sjevero-amerikanske države; a tko bi mogao opisati svečanost, kojom bude Franklin, kad se iz Francezke povraća, u onom istom mjestu dočekan, kamo se pred šestdeset godina uputi s trimi hleboi.

Star već pišaše: „Zdravlje, koje tako dugo uživam, pripisujem umjerenosti; prometu i triznosti imućstvo, bogatstvo i znanje, kojim mi bje moguće postati koristnim državljanom i steći si medju učenimi dobar glas; iskrenosti i pravici pak pouzdanje, naklonjenje moje zemlje i častne službe; uplivu pako svih otih kriepostih, ako su i nepodpune, imam zahvaliti jednako značaja, živahnost obćenja, što ju i mladieem ugodnom čini.“ Dno 17. travnja 1790 god., videći da se njegovim 84 godinama konac približuje, uzkligne: „popravite mi postelju, da lagodno umrem“, i izпусти svoju veliku dušu.

U svojoj oporuci ostavi glavnicu (kapital), koja, umnoživši se vremenom, velikim državnim poduzećim služuše; ostavi takodjer drugih malih svotah na zajam onim, koji podimlju kakvu težku službu, ili žele izvesti kakvu plemenitu namjernu.

Iz talijanskoga.

Neukú Nauka.

Kuko se dadu gusenice sa drjevlja otrediti.

Raztopi žvopla illi sumpora (tako štamo u talijanskom listu *Gazzetta delle Campagne*), pa namoči u njom nekoliko komadah illi ostrizkah stara platna. Gledaj, da se ti komadi dobro sumpora napoje. Čim su sumpora, izvuci jih kličćama, ostavi neka se dobro izcedi i osuše, pak jih onda pobori i spravi. Kad ti se na drjevlju pojave gusenice, uzmi ganjevah, il plahlah, raztogaj jih i prostri pod drjevom okolo dobla, dokle mu grane zasieču. Onda utakni na dugačku mljavicu illi kolao komad onoga sumporanoga platna, zapali ga na kraju, pa kad i podkadjivaj granu po granu na gusoničavu drjevu. Odmah zatim ćeš viditi, kabo ti na stotino i stotino zadušene gusenice sa drjeva na prostrte plahle, illi ponjave copaju. Tada agrni tog smrada, i bac i na pripravljen za to oganj, da izgori bez traga. Ako li je pak drvo voliko i košato, valja kadjeuju ponoviti i dva i tri dni zajedno. Ovakvim se kadjenjem mogu gusenice i sa ropu i kupusa iztricititi.

Svašta ponešto.

* Pametan zakon! Narodna skupština u Francezkoj izdala je zakon protiv pijanstva, koji ovako glasi: Tko se god nadje pijan, platit će globe 5 franakah (talir.); a tko se i po drugi put nadje pijan, bit će predat redarstvenomu sudu, i ovaj će ga kazniti sa 6 do 700 franaka ili 6 do 70 dan zatvora. Tko u tri maha bude za pijanstvo kažnjen, gubi građanska prava. Ovaka ista kazna čeka i krčmar, koji bi pijanim ili maloljetnim davali pića. Pijani će na njegov trošak biti odnesen na najbliže mjesto, pa tamo sadržati se dok se neotriezní. Zakon se ovaj ima prilieptiti po svih krčmah, a gdje bi se našao poejevan, krčmar će biti kažnjen sa 5 franakah. U Crnoj Gori baš ovakav zakon nije potreban. Opijaniti se, najveća je sramota Crnogorcu. I za to ćete tamo riotko vidjeti pijana čovjeka i pri najvećih skupovih i veseljih.

* Pučanstvo u evropejskih gradovih. Po najnovijih popisih ima u 25 najvećih evropejskih gradovah sljedeći broj stanovnikah: London 3.800.000, Pariz 1.850.000, Carigrad 1.075.000, Beč sa predgradji 900.000, Berlin 830.000, Petrograd 870.000, Liverpool 520.000, Manchester sa Salfortom 500.000, Glasgow 470.000, Napulj 440.000, Moskva 400.000, Birmingham 370.000, Lyon 324.000, Dublin 320.000, Madrid 318.000, Bruselj sa predgradji 318.000, Marseille 312.000, Pešt-Budim 220.000, Amsterdam 230.000, Leeds 260.000, Lisabon 260.000, Varšava 250.000, Hamburg 236.000, Rim 226.000, Turin 210.000.

* Koliko ima žudijah na zemlji. Po najnovijih popisih pučanstva na zemlji ima 4—5 milijuna žudijah. Podieljeni su ovako: 50.000 u Siriji i azijskoj Turskoj; 600.000 u Maroku i sjevernoj Africi; 50—60.000 u istočnoj Aziji; 10.000 u Americi i na 3 milijuna u Evropi: 13.000 u Ingleskoj, 1600 u Belgiji, 850 u Švedskoj i Norveškoj, 6000 u Danskoj, 70.000 u Francezkoj, 52.000 u Niderlandu, 1.120.000 u Rusiji, 636.000 u Austriji, 240.000 u Pruskoj, 175.000 u ostaloj Njemačkoj i Italiji.

* Zanimiva parnica. Minuloga ljeta oraše u Mestdorfu u Njemačkoj sa svojimi konji na njivi gospodar Bumann; blizu njive imaaše pčelar Rosky svoje pčele, koje navale na Bumannove konje tolikom množinom i žestinom, da su dva konja od ubodacah poginula. Ovih danah svrší se parnica, te bude pčelar odsudjen na 1500 (do 900 for.) i parbene troškove. — S toga siedi da ne valja blizu polja, gdje se mnogo radi, imati pčelinjaka, već ako je pred njim ovisok zid ili druga ograda, da pčele iz pčelinjaka nemogu nizko izletati.

RATNA PJESMA ISTARSKIH HRVATAH

za oslobodjenje od franceskoga gospodstva godine 1813.

(Iz „Vlencu“ govora I. T.)

Danas nek oruža
I majka jedinca,
Van iz zemlje naše
Tjerajmo tudjina:
Dodje njemu platni dan,
Tjerajmo ga složno van!

Na toj zemlji rstu
Naše muko plodi,
Notreba tudjina,
Da nam kolo vodi:
Čija muka, njegva last,
Čija zemlja, ujevga vlast!

Već smo siti prietnje,
Zatvora i psova,
Dogrdi nam biesna
Objest tudjinova:
Sam je otrov, sam je jed
Tudjinska nam zapovjed.

Oholim gospodstvom
Pravicu nam kroje,
Našu krv i kesu
Pod silu si svoje:
Te sramote već je dost,
U grlu nam to je kost!

Sgrabmo puške, mače,
Brauno čast, poštanje,
Sgrabmo oštro kolje,
Rušmo na njih stonje;
Zavidač¹⁾ si branmo drag,
Nek se vragu toruja²⁾ vrag!

Mi smo od starine
Hrvatski junaci,
Pregnut³⁾ jednom valja,
Nek se kocka⁴⁾ bací:
Bolje nobit glavom živ,
Neg li trpjet tudji kiv!⁵⁾

¹⁾ domovinu — ²⁾ vrati — ³⁾ odlučit — ⁴⁾ sreća — ⁵⁾ zlo sreća.

Književne vjesti.

Izašao je treći i zadnji svezak Kalićevih Propovjedih, što jih izdaje Pretnerova tiskarna u Dubrovniku. Za ovim će slediti devet besiedah na pohvalu Svetucah, a tri govoreno prigodom kuge. I tim će biti napopuno objelodanjena Kalićova djela. Izdavatelj prosi, neka mu preplatnici pošlju što prije zaostavšu predplatinu, ako žele primiti svršetak ove knjige. Mi bi želili, da imamo u svakoj struci čoviečjega znanja i umienja knjigah i diehah sličnih Kalićovim, jer bi nam onda bilo toliko laglje napredovati, koliko je laglje mane illi pogreško popravljati, nego li iznova u svem i svaćem savršena i dotjerana djela pisati. Ovo je naše mienje prigodom javne raspro, porodivše se u Dalmaciji glede nutarnje i vanjske vriednosti tih propovjedih, kojeno jesu i hoće ostati znamenit pojav u našoj književnosti.

Različite vjesti.

* Nj. Preuzvišenost, barun Ceschi, primorski Namjestnik, zaputio se prošle subote u Istru, da ju pohodi.

* **Tielovski obhod u Trstu** bio je i ove godine po običaju njean i veličanstven, akoprem su se neki bojali, da bi moglo petero šestero krivoviernih ili neviernih steklišah tu i tamo red poremetiti. Za Božanstvom, što ga je nosio, Njeg. Preuzvišenost, Presvj. i Preč. g. Biskup tršćansko-koparski, hodjahu Njeg. Preuzvišenost, Barun Ceschi, Namjestnik primorski, i Njeg. Presvjatlost, Maksimiljam D'Angeli, Načelnik tršćanski, jedan i drugi sa povorkom savjetnikah i viših činovnikah.

* **Tombola u Trstu.** U nedjelju, dne 8. t. m. po podne, igrala se ovdje javna Tombola za odbranilišće zapušćene djece, pak se tom prigodom pripetila dosta velika nesreća. Na širokoj Štadionovoj Korsii (prolazišća) bijaše sakupljeno kakih 15—20 hiljadah ljudi, zabavljenih bilježenjem brojevah, što su se dizali. Kad se na jedan put, malo poslje početka, pojavi s traga za dizališćem dim, ili prašina, što li je bilo, te začuže vika i nastane silno talasanje iliti zibanje nagnjete naroda. U to se ovdje i ondje prevrnu klupe i prekopite sjedeći ljudi, na ove popadaju stojeći, preko ovih udare u bieg uzmicajući, misleć u strahu, da se je bogzna što dogodilo, i tako nastane obća pomotnja, poplašenost i zabuna. U onom suvanju i biožanju postrada mnogo djece i starih ljudi, koji su se u zao čas ondje nahodili. Veli se, da jih je još onoga večera odnošeno u špital kakih deset, dosta grdo ranjenih, a kakih stočetredeset da se jih leđi na svojem stanu. Još se nije žulo, da bi tko od tih nesretnikah umro, van jednoga djeteta. Mnogo ostaloga svieta pako, jednoga i drugoga spola, vratilo se kući gologlavo i poderanih odiealah. Nekoji čuju, da su onu viku navlaš dglili bezdušni lopovi, da uzmognu u onoj smotonosti laglje grabiti i otimati, akoprem se s drugo strane netuže mnogi, da su okradeni. Ali moglo se sve i slušajno dogoditi, pa i ovako i onako još mnogo strašnje posljedice imati, nego li je imalo.

* **Djačka besjeda u tršćanskoj Čitaonici.** Dno 7. t. m. su slovenski djaci, što polaze mjestnu njenačku gimnaziju, priredili baš liepu večernu zabavu u ovoj „Slovenskoj Čitaonici.“ Program bijaše krasna kitlea sasvim prigodi primjerena cvieća. Jer tu se, poslje „Pozdrava“, odpjevala najprije „Djačka“ od Labana, onda držao „Govor“ o napredku slovenske književnosti i jezika. A to i jest polje za mladiće, na kojih svjet ostaje, a najmo knjiga i književnost. Za tim se vratio dvogovor „Poljeda rodoljuba“, iz Vilima Tella, i Ipavčev sbor „Domovina“, kao da se htjelo reći, što uzpaljuje i za što njihova mladjahua i plemenita srea. Na šestom se redu „kranoslovlilo“, a na sedmom pjevao četverospjev „Deklica“, naslućivajuć tako sreću, blagostanje i pitomost preporodjena naroda. Na koncu, izgraše nam ti živahni i prijatni mladići šaljivu Kosovu igru „Straš i kriepost“, da vidimo na svoje oči, kakav je taj bezbrižni djački život. Netreba nam stopram reći, da se pjevalo vrlo liepo i vrlo viešto igralo, jer to su jednodušno priznali svi mnogobrojni slušatelji čestim i burnim odobrovanjem i plekanjem, neizmerno zahvalni mladim djakom na krasnoj zabavi. Nemožemo prevućati, da je našim vrlim djakom došlo i desetak petnaestak brzojavnih pozdravah, što od njihovih drugudnjih vrstjakah, što od pojedinih uglednih licah, kakono iz Gorice, Ljubljane, Grada, Beča itd., koji bjehu i slušateljstvu pročitali i odobrovanjem prapraćeni. Čujemo, da naša Čitaonica nije doživila ovakve zabave već od 1848. i 49. godine, pak nam je uprav drago, što su joj mladi djaci pokazali, kako su se njeni stari družtvenici liepo zaba-

vljali i uspješno narodni dah promovali. Ufamo se, da ćemo se moći i opet nadviti vieštini naših mladih rodoljubah, kao takodjer, da će se u njih agledati i naši mladi Srbi i Hrvati, trgovački pomoćnici i opravnici, kojih ima ovdje dovoljan za ta broj.

* **Sastanak u Rovinju.** Kako čitamo u ovlašnjem listu *Triester Zeitung*, dne 2. t. m. sastalo se u Rovinju kakih 150 biračah, gradjanah i članovah trgovačke komore, da se porazgovare o budućih izborih i o licih, izabrati se imajućih; pak da se zaključilo, držati se predloga, što će ga učiniti izborni odbor u Poreču. Mi se ufamo, što se tiče naših kmetskih biračah, da će im ovaj put talijanska gospoda zahudo nuditi svoje kandidate. U zgodno vrijeme naši će kmeti čuti iz drugih ustih svoje kandidate, pa sigurno neće za njihovimi vratima lomiti, kao što su ga to žalibože lomili uvijek do sada. U tu svrhu preporučujemo našim u Istri prijateljem, neka već sada nastoje poučiti narod o razlici naših i talijanskih kandidatah; pa kako će mu trebati izabrati vriedne i pouzdane izbornike, koji se neće dati baš od nikoga zaslepiti i premamiti. Jer ako ikada, to će biti ljetos kod izborah dosta šaranja i mamljenja. To treba, da dobro na umu drže naši istranski rodoljubi, ako su ikoliko radi sebi i narodu svojemu.

* **Već kada tada!** Čita se u svih novinah, da će se 24. t. m. već kada otvoriti železnička pruga izmedju Sv. Petra i Rieko. Već je objelodanjen i vlačni vremenik, al za sada nije ni najmanje na ruku onim, koji će n. p. putovati iz Rieko u Trst i obratno. Veli se, da će još ovoga avgusta biti gotova i riečko-karlovačka pruga.

* **Zajednički proračun aust. ugar. za godinu 1874** iznosi 110.549,337 f., odbiv svotu carskog dohodka, ostaje for. 93.049,337. Od ove svote sa 70 % spada na Cisltaniju for. 63.831,892, na ugarsko zemlje pako sa 30 % iznos od for. 29.217,503.

* **Nikola, knez crnogorski,** odplovio je odavljje prošloga tjedna u Kotor na carskom parobrodu „Grifu“, što mu ga je naša vlada na uslugu izručila.

Poziv na predplatu.

Molimo one naše predbrojnike, koji nisu platili nego za prvu polovicu, neka nam izvole poslati što skorije svoju predplatu i za nastajuću drugu polovicu godine. I to poštanskom napatnicom, da bude manje troška i njim i nam. Ako tko, ma bilo radi kojega uzroka, nedobi naručena lista, neka nam to odmah javi otvorenim pismom, jer se za takovo ništa neplati. Preporučujemo svim našim domorodcem svakoga reda i stališa, neka se obnovljenimi silami zauzmu za naš mill narod, kao takodjer jih molimo, neka nam neuzkrate podpore, kojoj se nadamo i od njihova pera i svjeta.

Uredništvo.

Sa tršćanskoga tržišća.

Cione skoro kao i posljednji put.

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 1 — 15 Junija 1873.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Carski dukati (ceklini)	—	—	5.21	5.20	5.20	5.20	5.20	—	5.22	5.23	5.25	—	5.21	5.23	—	—
Napolconi	—	—	8.84	8.81½	8.83	8.81	8.82	—	8.84	8.87	8.94½	—	8.90	8.91	—	—
Liro Inglesko	—	—	11.05	11.05	11.00	11.10	11.11	—	11.14	11.16	11.22	—	11.20	11.24	—	—
Srebro prid (aggio)	—	—	108.75	108.75	109.—	109.—	109.50	—	110.—	110.25	110.75	—	110.75	111.—	—	—

Vlastnik A. Karabatić.

Izdavatelj i odgovorni urednik A. Novak.

Tisk. Sinovi K. Amati.